

Byautvecklingsplan 2013 -Torrböle

Foto: Agneta Gustafsson

Innehållsförteckning

<i>Innehållsförteckning</i>	2
<i>Bakgrund</i>	3
Arbetsätt.....	3
<i>Nuläge</i>	3
Statistik	3
Beskrivning.....	4
Historik.....	4
Byn idag	5
Hot.....	6
Möjligheter	7
Trender	9
<i>Målbild</i>	10
Visionen.....	10
Mål.....	11
<i>Genomförande</i>	12
Analys.....	12
Aktiviteter i Hembygdsföreningens regi	12
Genomförda aktiviteter 2012.....	12
Planering för 2013	13
<i>Bilagor</i>	14

Bakgrund

Arbetssätt

Den första byautvecklingsplanen skrev vi 2012, genom att starta en studiecirkel. Beslut togs då att styrelsen skulle delta på studiecirkeln och om det fanns fler intresserade medlemmar fick de också delta. Det resultat som vi kommer fram till i studiecirkeln ska skickas på remiss till alla medlemmar och bybor innan arbetet är klart. Nu är det ett nytt år och mycket har hänt så det är dags att uppdatera Torrböles byautvecklingsplan. Vi kommer att gå tillväga på samma sätt som förra gången.

Nuläge

Statistik

Torrböle består idag (siffrorna kommer från statistik 2011) av 25 hushåll eller 57 personer fördelat enligt nedanstående tabell:

Ålder	Kvinnor	Män	Totalt
→ 10	1	2	3
11-20	5	5	10
21-30	1	1	2
31-40	1	2	3
41-50	6	6	12
51-60	3	4	7
61-70	2	2	4
71-80	4	4	8
80 →	3	2	5
Totalt	26	28	54

Antal barn i byn under 12 år eller yngre var 7 st.

Antal barn mellan 13-18 år var 5 st.

Antal vuxna i arbetsför ålder var 25 st.

Antal pensionärer var 17 st.

De senaste åren har in- och utflyttning (inkl dödsfall) inte påverkat antalet invånare i byn.

Beskrivning

Historik

Torrböle är en boplatz med väldigt gamla och rika kulturanor. Redan på bronsåldern 1800 – 500 f kr. lämnade människorna spår efter sig i form av hållristningar. Totalt 11 stycken olika hållristningar har man funnit kring Laxforsen.

En boplatzvall från järnåldern 500 f kr. - 1050 e kr. hittades vid en arkeologisk undersökning 2003. Fyndets anses som väldigt intressant, då man funnit spår av järnsmide. ”Järnhanteringen på platsen är mycket gammal och kan vara den äldsta kända i länet”. Så står det i rapporten från utgrävningen som finns att ladda ned på Västerbottens museums hemsida.

Västerbottens museum har inom ramen för projektet Skog & Historia upprättat en Kultur- och Naturslinga på Öreälvens södra sida i byn. Efter den 4 km. långa slingan passerar man förbi bl.a. hållristningarna, tjärdalar och kokgropar. Mer finns att läsa i broschyren: Kulturlämningar vid Torrböle Nordmalings kommun, utgiven av bl.a Västerbottens Museum.

1550 var 3 bönder upptagna i skatteboken. Hur byn såg ut 1646 kan du se på Historiska kartors hemsida. Vid laga skifte 1837 fanns 9 fastigheter. Idag (2012) består byn av 22 hushåll. Huvudnäringen har varit skogs- och jordbruk och på 50-talet fanns 20 aktiva bönder. Avvecklingen av jordbruket har gått fort. Någon mjölk- eller köttproduktion förekommer inte längre, utan åkrarna arrenderas och sköts till stor del av djurägare från grannbyarna. Några kalvar och hönsfåglar finns dock som minner om fornstora dagar.

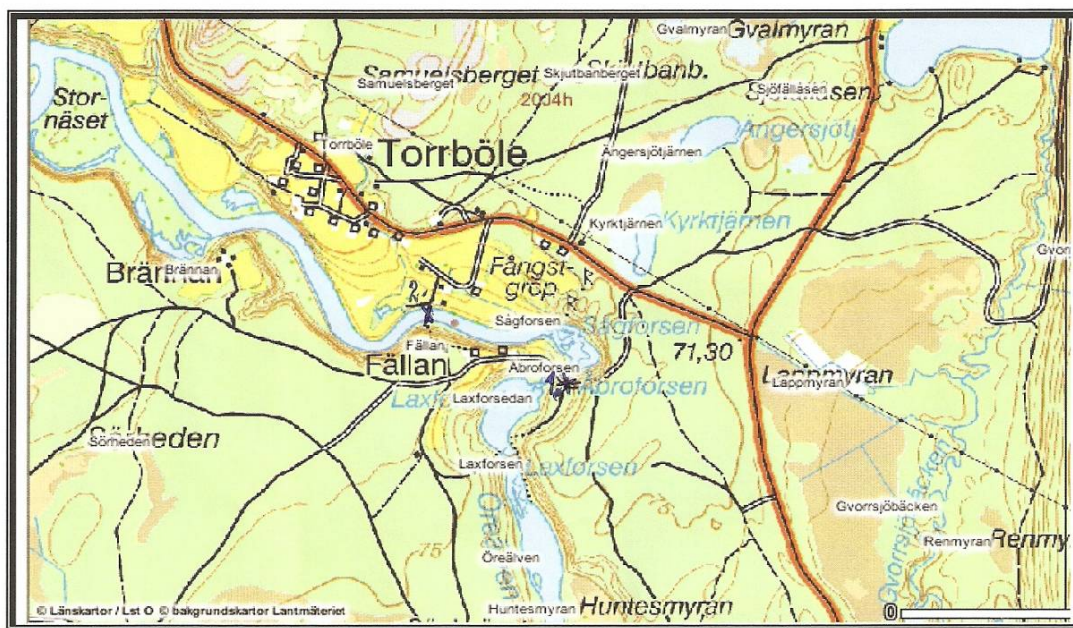
Älven med de tre forsarna har gett byborna möjlighet att driva såväl sågverk, vadmalsstamp som elverk. Två broar över Öreälven finns inom byn. En fungerande bilväg mellan norra och södra sidan gjordes möjlig tack vare bybornas samarbetsförmåga och driftighet i samband med bygget av en ny bro i grannbyn Örsbäck. Ett spann från den gamla bron flyttades 1958 till byn och fungerar nu som en viktig överfart till den södra sidan.

Ett annat beundransvärt projekt utfördes av bröderna Norgren-Oskarsson som 1956 byggde en hängbro över älven. Den skapar numera en populär promenadled inom byn och är en viktig del av Öreälvsleden från Öre och uppströms.

Laxfisket i älven har alltid varit av stor betydelse för de bofasta. Fisken räddade livet på många när nödåren satte in. Idag är de tre forsarna och även Orrsjön och de många tjärnarna populära utflyktsmål för fritidsfiskare från när och fjärran. Jaktmarkerna inom byn är också eftersökta, även om tillgången på älg minskat de sista åren. Att tillbringa dagen med hund och bössa i skogen, ger mycket tillfredsställelse och rekreation.

För den som är intresserad av att fördjupa sig mer i byn historia finns boken "I fädrens spår genom Torrböle" att köpa eller låna på Nordmalings bibliotek och på Turistinformationen.

Byn idag

Torrböle är en gammal by, med anor långt tillbaka i tiden. Byns areal är 3200 hektar. Större delen av skogsarealen är privatägd. Under 1850-1950-talet var byn en typisk jordbruksbygd, där människorna levde av jordbruk. Idag har Torrböle ingen aktiv jordbrukare längre.

Industrialiseringen medförde dagsverken i skog och på sågarna t.ex.

Örsbäckssågen. Några av byborna har varit dubbelarbetande d.v.s både jobbat på sågen och tagit hand om jordbruket/skogsbruket. På 70-talet blev det vanligare med förvärvsarbete utanför byn och pendling till Nordmaling, Umeå och Vännäs.

Arbete från egen bostad eller inom kommunen	6 personer
Arbete utanför kommunen	17 personer
Pensionärer	17 personer
Skolbarn Förskoleklass - årskurs 9	11 personer
Studenter Gymnasium eller Universitet/Högskola	3 personer

På sommaren när byns sommarstugor är bebodda ökar Torrböles befolkning med ungefär 30 %.

Vi har några verksamma föreningarna i byn, Torrböle Hembygdsförening och Torrböle Byamän med Byålderman

I Torrböle finns jaktlag Torrböle Viltvårdsområde.

Andra föreningar som byborna är involverade i är, Vägföreningar, Fiskevårdsområdet, Öreälvleden.

Hot

Kommunikationer:

Kommunikationer med buss är inte tillgänglig alla dagar och tider. Taxi finns inte att nyttja på t.ex. kvällar eller helger. Anslutningsbuss till Resecentrat i Nordmaling "ringbil" finns inte att tillgå.

Bensinpriserna gör att pendlingsavståndet till Umeå blir kostsamt, det är också långt, ca 50 km.

Varken yrkesarbetare eller studenter kan nyttja kommunala färdmedel för att pendla till och ifrån Umeå.

Möjligheten för de lite äldre barnen som går på gymnasiet eller högskolan att ta sig in till Umeå eller Nordmaling är ett problem då det inte finns allmänna kommunikationsmedel.

Kommunikationen för dem fungerar inte, varken morgon eller kväll. Det är ett problem och det finns risk för utflyttningar om inte kommunikationerna förbättras.

Skulle skolskjutsen försvinna eller ändras på grund av skolnedläggningar kan det orsaka problem i framtiden.

Arbetsmarknad:

De flesta som är yrkesarbetande pendlar till Umeå eller Vännäs.

Arbetsmarknaden i Nordmaling täcker inte invånarnas behov och kunskapsnivå.

För de som vill studera i Umeå är det inte hellre möjligt att bo kvar i Torrböle.

Möjliga hot befolkningsmässigt är att de unga flyttar för att studera i Umeå, Örnsköldsvik, Vännäs eller andra orter, en del kommer dock tillbaka efter några år. Andra är tvungna att flytta p.g.a. att deras arbetssituation kräver det.

In och utflyttning:

Ett naturligt hot är att medelåldern är relativt hög och få unga familjer flyttar in. De unga har p.g.a. studier och arbete sökt sig till andra orter, medan föräldragenerationen har blivit kvar. I dag består byn av många pensionärer. De som fortfarande är yrkesverksamma arbetar på annat håll.

Eftersom inga jordbruksföretag finns längre riskerar åkrar att växa igen och det öppna landskapet och utsikten över älven kan försvinna. Det skulle kunna göra Torrböle mindre attraktivt att flytta till.

Bostadsbrist råder. Det är svårt att få förvärva befintliga hus och nybyggnation kan normalt inte finansieras.

Om de hus som påverkas av generationsskifte inte blir bebodda utan nyttjas som sommarstugor kan det påverka invånarantalet i byn.

Service och kommunal verksamhet:

Det saknas belysning på vissa platser längs landsvägen genom byn.

Det finns ingen butik i byn, den närmaste finns i Gräsmyr en mil bort. För de som pendlar och har egen bil fungerar det. De äldre har behov av hemkörning av dagligvaror m.m.

Det behöver göras en genomgång av de anslagstavlor som finns i Torrböle. Några är trasiga och all information är inte aktuell. Placera anslagstavlor med information om Torrböles historia, vid Gräsmyrsvägen, Björkudden och Bygdegården. Ordna en ny anslagstavla vid infarten till forsen och Björkudden.

Skulle hotet om skolnedläggning i Gräsmyr bli verklighet hotar det Torrböles möjlighet till utveckling.

Möjligheter

Torrböle är en historisk gammal by som kommer att finnas kvar lång tid framöver.

Foto: Brandt Eriksson

Kommunikation:

Närheten till Gräsmyr med fungerande skolverksamhet med skola, fritidshem och förskola gör det möjligt för barnfamiljer att bo i Torrböle. Skolskjuts till och från skolan fungerar också bra.

Att det finns en butik i Gräsmyr gör också att det fungerar relativt bra med möjligheten att handla dagligvaror. Problem för de äldre som inte själva kan köra den en mil långa vägen kvarstår, behov av möjlighet till hemkörning av varor är stort. Idag fungerar utkörning från butiken i Gräsmyr.

Pendlingsmöjligheter till Nordmaling finns idag via buss under skoltid. Torrböle har bra pendlingsavstånd till Umeå, Vännäs och Bjurholm. Vi har 20 minuter till Botniabanan, men vi saknar anslutningsbuss till Resecentrat i Nordmaling.

Bredbandsuppkoppling finns tillgängligt i Torrböle. Under 2008 öppnades möjligheten för byn att samarbeta med kommunen om bredbandsdragning och projektet planerades och genomfördes på ett smidigt sätt. De flesta fastighetsägarna i byn anslöt sig.

Turism och rekreation:

Vi har Hällristningar och andra gamla fornlämningar som vi kan vara stolta över. Det är en vacker by, med Öreälven och många sjöar, skog, berg och dalar med åkerlandskap. Öreälvsleden, Kulturstigen och fisket i Öreälven kan erbjuda turister, besökare och bybor på ett rikt friluftsliv.

Möjligheter till bad finns både i älven och i några av våra sjöar och tjärnar. Det finns möjlighet till paddling och forsränning i älven. Kanotleden från Örträsk ner till havet i Håknäs passerar också Torrböle.

Vid Torrböle slakthus finns en grillring med sittplatser.

Det finns väl fungerande skoterleder i anslutning till byn.

Under vårvintern skulle pimpeltävling kunna anordnas och locka många pimpelfiskare.

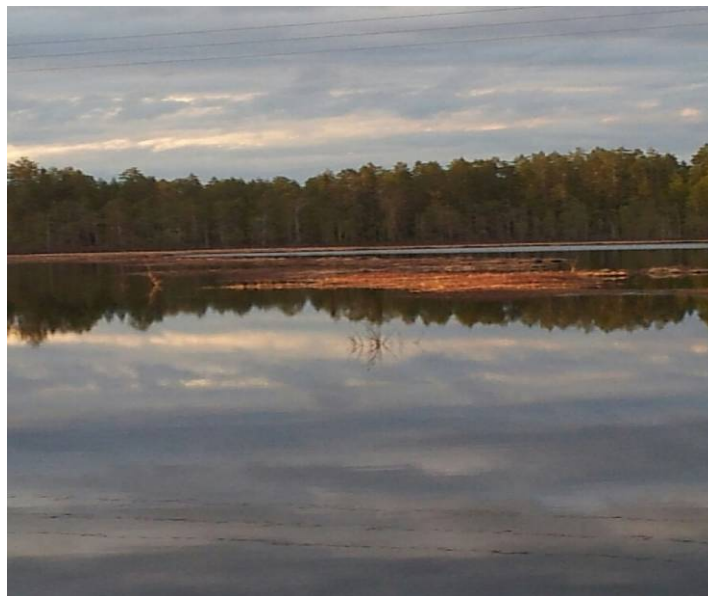

Foto: Agneta Gustafsson

Även möjligheterna till jaktturism skulle kunna inventeras. Möjligheterna att göra intressanta vandringsleder är goda.

Något som skulle kunna dra besökare vore att Öreälvens stränder rensades upp och att man anordnade fler rastplatser, liknande Björkudden Här har funnits både sågverk, kraftstation och vadmalsstamp.

Det behöver göras en genomgång av de anslagstavlor som finns i Torrböle. Uppdatera och utveckla den information som finns. Placera anslagstavlor med information om Torrböles historia, vid Gräsmysrsvägen, Björkudden och Bygdegården.

Skapa arbetstillfällen i byn som är knutna till djurhållning eller turism.

Strandskyddslagar behöver lättas på för att ge möjlighet att bygga vid Öreälven och Orrsjön. Vilket kan öppna för nybyggnation och ökning av invånarantalet.

Torrbölesmycket som kallas för Torrböleskeppet. Smycket ser ut som båten (se vår logga på framsidan) som finns avbildad i Hällristningarna som finns i Öreälven Det är tillverkat i silver i olika utföranden t.ex. som ring, armband och brosch, dessa kan köpas på guldsmedsaffären i Nordmaling.

Trender

Hembygdsföreningen i Torrböle är där engagemanget föds och frodas, det är där eldsjälarna samlas. En del aktiviteter som hembygdsföreningen anordnar engagerar inte alla. Styrelsen försöker dock se till att utbudet som erbjuds, är så allsidigt som möjligt. Vi vill att alla i byn ska kunna delta i våra aktiviteter.

När det gäller Torrböles viltvårdsområde kan man se att även barn och barnbarn till jägarna i byn kommer ”hem” för att jaga.

Antalet besökare under sommarperioden ökar, då fisket i Öreälven lockar allt fler. De sommarstugeägare som finns vistas stor del av sommaren i sina stugor. Då trenden att röra sig i skog och mark på fritiden ökar ser vi ett behov av att hålla både Öreälvsleden och Kulturstigen öppen för vandring. Det finns behov av att underhålla dessa leder genom röjning och renhållning.

Nordmalings kommun och andra t.ex. föreningar som skriver informationsblad och broschyrer behöver informeras om att ändringar behöver göras i den information som ges. I några finns felaktigheter som gör att Torrböle inte nämns där det borde göra det.

Foto: Elenor Lindberg

Målbild

Visionen

- Visionen är att Torrböle ska vara en by där medborgarna lätt kommer in i gemenskapen/samhörigheten. En by som utvecklas och en by där unga familjer väljer att bo.
- Bygdegården ska vara öppen för alla. Torrböle hembygdsförening är en partipolitiskt och religiöst obunden ideell förening med syfte att gynna arbetstillfällen, social gemenskap samt berika kultur och turism i bygden.
- Bygdegården ska kunna användas som samlingslokal. För att ha en fast plats där vi kan visa information om byn t.ex. Hällristningarna och Kulturstigen.
- Renovera bygdegården. Installera toalett, isolera tak ovanför stora salen, byta brädfodring och måla utvändigt. Täta fönster och mycket mera.
- Göra ett årshjul för byns aktiviteter, så att alla kan se och få information om vad som händer.
- Bostadshus för de äldre som inte vill flytta från byn, när de behöver mer hjälp.
- Att allmänna kommunikationsmedel även i fortsättningen finns och helst förbättras och utökas.
- Det öppna landskapet bevaras och i vissa delar även förbättras till exempel fler grillplatser.
- Att anslagstavlor och information om byn uppdateras och ger rätt information t.ex. Hällristningarna
- Skylta upp namn på vägar, platser och sevärdheter t.ex skylt om fiske i älven vid Gräsmysrvägen.

Mål

- Söka bidrag hos Boverket, Kommunen, stiftelser/fonder, Liderprojektet och EU för renovering av Bygdegården.
- Placera Torrböle på kartan.
- Vi arbetar vidare med att rusta upp vår bygdegård
- Stöd av kommunen för att få de medel och det kunnade som behövs för att marknadsföra Torrböle.
- Hembygdsföreningen vill få fler att engagera sig i föreningen och öka engagemanget för byns utveckling inom olika områden.
- Hålla ett skidspår på 5 km uppe under vintermånaderna.
- Fortsätta ge ut ett informationsblad minst fyra gånger per år.
- Att samarbetet mellan de föreningar som finns t.ex. Öreälvens Fiskevårdsområdet, Torrböle VVO, Öreälvsledens intresseförening och Nordmalings skoterklubb utökas, så att vi alla har samma mål med vår verksamhet.
- Skriva en gemensam byautvecklingsplan med byarna i Gräsmyrs närområde
- Utöka samarbetet med byarna i området/regionen. (Hummelholm, Gräsmyr, Hörnsjö, Mullsjö, Hallen, Örsbäck, Småbränna och Holmbacka)
- Använda vår befintliga hemsida (www.Torrböle.se) för att information ska bli lättillgänglig för alla. Informationen ska hållas uppdaterad.

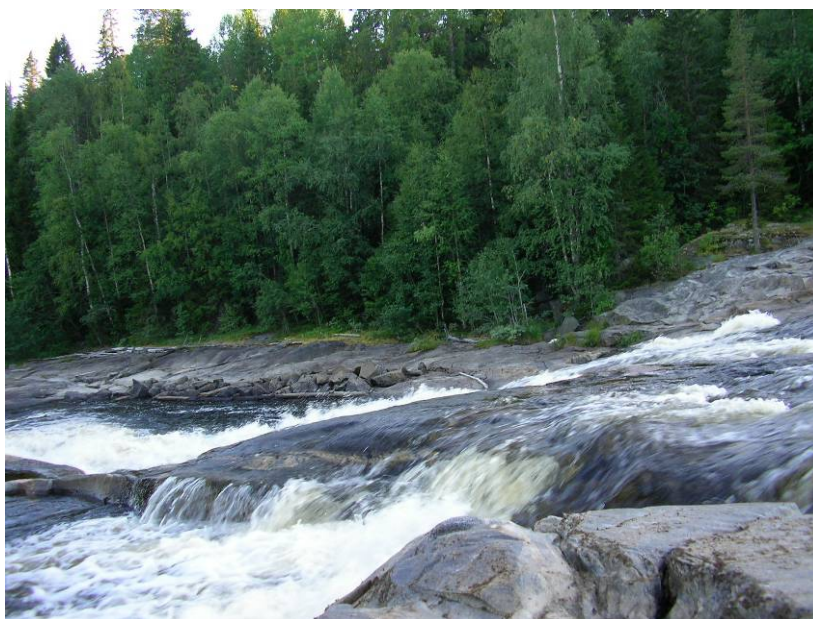

Foto: Agneta Gustafsson

Genomförande

Analys

- För att kunna fortsätta och helst utöka de aktiviteter som redan finns i Torrböle behöver vi renovera och förbättra vår Bygdegård.
- Torrböle behöver en samlingsplats centralt i byn med grillplats, gungor, fotbollsplan.
-

Aktiviteter i Hembygdsföreningens regi

Genomförda aktiviteter 2012

Aktivitet	Genomfördes
Årsmöte	120326
Valborgfirande	Hummelholm ansvarade
Arbetsdag	120630
Kubbtturnering	120728
Arbetsdag vid Bygdegården med Tårtkalas	120825
Invigning av Bygdegården	120825
Torrbölecafé med Kantarellsoppa	120908
Höstfest med Tacobuffé	120929
Bris - föreläsning	121013
Julkör med kören "Likören" och Gröt	121208

Bygdegården har varit uthyrd ett antal gånger under året

Foto: Elenor Lindberg

Planering för 2013

Ansvarig för genomförande och uppföljning av planerade aktiviteter är Torrböle hembygdsförening och dess styrelse.

Aktivitet	Tidsplan	Genomförande
Afternoon Tea		130126
Skotercafé		130216
Årsmöte	Mars	130223
Friluftsdag med våffelcafé		130316
Skoterfolkkrace		130406
Valborgfirande	30 April	Torrböle ansvarade i år.
Vårkör med kören "Likören"	28 Maj	
Midsommarfirande	21 Juni	Återkommande
Arbetsdag	29 Juni	Återkommande - sista helgen i juni
Kubbtturnering	27 Juli	Återkommande - sista helgen i juli
Irländsk afton	31 Augusti	
Höstfest	Oktober	Återkommande
Adventsfest med gröt och pyssel	December	Återkommande

Bilagor

Bilaga 1

ÅRSHJUL FÖR TORRBÖLES FASTA AKTIVITETER 2013

